

Pöttyök a térképen

Hajnal van. Nem tudok aludni, pedig szeretnék. A telefoncsörgés befészkelte magát a fülembé, s nem akar kiköltözni. Hányszor beszéltem ma a mobiljaimon? Kétszázszor, háromszázszor, esetleg többször? A szél is olyan erővel zörget az ablakon, mintha nem március lenne, hanem nehéz, nyári vihart hozna a hátán. Ülök az íróasztalnál. Elöttem egy A/4-es lapon Magyarország térképe. Rosszul sikerült fénymásolat a koszos szürke világosabb és sötétebb árnyalataival. Rajta talán ötvenkilenc pont: a főváros és más települések Kaposvártól Sátoraljaújhegyig. Nem tudom megszámolni sokadszori nekifutásra sem. Fáradt vagyok. Szóval 59 fekete pont. Meg egy rikító rózsaszín. Este ugyanis be kellett jelölnöm a kislányom kérésére Vásárosnaményt a hevenyészett térképen és épp rózsaszín filctoll volt nála. Kezembe veszem a filctollat. A pontból kört rajzolok, abból meg pötty lesz. Rikító rózsaszín pötty Magyarország térképén. Mi tagadás: csúnya, nagyon csúnya.

Merengésemből a telefon riaszt. Te jó ég, reggel van és még nem aludtam. Már nem is fogok. A telefonok zsebembe vándorolnak. Mintha halványan hallanám, hogy óvatosan vezessek, okvetlenül egyek és front is van. Valójában a gondolataim már százfelé járnak, és nincs közöttük se étel, se időjárás, se közlekedés. Ennél jóval fontosabb dolgok nyomasztanak most. S az sem világos, hogy nemcsak engem, hanem sokezerünk.

Közben a telefon követelőzően csörög. Félreértés ne essék, nem akarok én egyáltalán kitérni a hívások elől, csak hát az a metsző csengőhang. Napok óta olyan, mintha a készülékek önálló életet élnének. Szinte másra már nem is tudok figyelni. Talán ezért lepődöm meg oly nagyon, mikor egyszer csak azt veszem észre, hogy szegény szürke kis Magyarország inkább hasonlít a habos könyvhöz, mint a térképhez, ugyanis merő rózsaszín pont. Nem emlékszem már, hogyan került a kislányom tolla a zsebembe, s azt sem, miért éppen az akadt a kezembe, de néhány óra alatt kiszíneztem vele a térképet Kaposvártól Sátoraljaújhegyig.

Minden kis pont egy-egy települést jelez, ahonnan csatlakozni fognak az erdészdemonstrációhoz, ha szükség lesz rá. Nem szeretnék, nem kívánok és dehogyis akarnak, csak egyszer-

rűen muszáj lesz, ha nem születik ésszerű kompromisszum.

Szerencsére eredményre vezettek a tárgyalások, nem kellett az utakon demonstrálni. Az egyezség napján késő este mindenki nyugodtabban térhetett nyugovóra. Csak a telefonjaim nem csitulnak.

Már megint hajnal van. Szeretnék aludni végre, de még mindig nem tudok. Nézem a térképet. A pontokból

Sok a rendezetlen magánerdő

Az elmúlt években elsomorító képet mutatott Zala megyében a magánerdők állapota, pedig értéküket tekintve nagyobb figyelmet érdemelnének. Vajon tapasztalható valamilyen kedvező változás? Erről kérdeztük Hajdú Tibort, az Állami Erdészeti Szolgálat zalaegerszegi erdőfelügyelőség igazgatóját.

Mint megtudtuk, némi javulás tapasztalható: növekedett az erdősítt terület, helyenként kialakult az a gazdálkodói és szakirányítói kör, amely igazán igényes és magas szintű erdőgazdálkodásra képes.

– Sajnos ez az utóbbi megállapítás, állapot még korántsem általános. Továbbra is számos nehézségbe ütközünk, és a kedvező változások olykor nem is az akaratón múlnak – kezdi a beszélgetést Hajdú Tibor.

– Ebben a megyében a magánerdő területe meghaladja az 52 ezer hektárt, ami az összes erdősítt, illetve az e célra tervezett területnek 47,6 százaléka. Ugyanakkor azt is el kell mondanom, hogy ahol klasszikus értelemben vett erdőgazdálkodás folyik, ott a magánerdő területe alig több, mint 25 ezer hektár. Ez a szám a korábbi évek adataihoz képest emelkedést mutat, vagyis ma 50 százalék feletti a kezeltségi mutató. Az egy gazdálkodóra jutó erdőterület 14 hektár. Az erdőbirtokossági társulások száma 13. Az általuk kezelt terület 7 százalékkal növekedett, s ennek köszönhetően ma az átlagos területnagyság 100 hektár fölé emelkedett.

• *A sorolt számok szerint sok az erdőgazdálkodás szempontjából rendezetlen magánerdő.*

– Ez a szám bizony ma is megközelíti a 27 ezer hektárt, tehát alig csökkent.

köröket rajzolok, majd pöttyé színezem őket. Sok helyen összeérnek. Már nem is látom olyan csúnyának azt a rózsaszín filctollat. A szürke térkép kivirult tőle. Mert erő van mögötte, lüktető élet, összefogás.

Álmos vagyok, de már nem akarok aludni. A rózsaszín álmokat ki tudja miért, de nem szeretem.

Figyelem a térképen az ölelkező pöttyöket. Kaposvártól Sátoraljaújhegyig. Ki tudja meddig néztem volna, ha nem szólal meg a telefonom.

Luzsi József

Tulajdonosi, valamint jogi oldalról nézve ennek számos oka van. Várhatóan a magánerdők 60–70 százalékán lesz olyan erdőgazdálkodó, aki szakmai szempontból is megfelel majd kívánalmainknak. A kérdés azonban, hogy mikor? A szakmai feladatok ellátásához a nyilvántartásba vett szakemberek száma elég lenne, de a szakirányítási tennivalók teljesítése sok esetben csak formális.

• *Milyenek az erdőfelügyelőség tapasztalatai az erdőfelújításokkal kapcsolatban?*

– A legsúlyosabb gondok itt jelentkeznek. Az erdőfelújítások mennyiségi teljesítése alacsony, az éves tervhez viszonyítva alig haladja meg a 70 százalékot. Emellett a minőség sem megfelelő, a sikeresség mindössze 60 százalék körüli, ami az aszálynak is betudható. A kivitelezés minőségét, eredményességét tekintve, a legmagasabb kategóriába sorolt erdősítt területe évi 400 hektár körül mozog, ami ugyancsak csökkenést jelent. Hatvan százaléka akác, mely csaknem teljes egészében sarj eredetű. Figyelmeztető jel, hogy ma valamivel több, mint félezer hektárnyi az üres vágásterület, ami a kevesebb véghasználat ellenére a korábbival azonos. A befejezett erdősítt területe nem érte el a 300 hektárt, vagyis tart a csökkenő tendencia.

• *Évtizedek óta sokat beszélnek az erdőtelepítések fontosságáról. Ebben hol tartanak a zalai erdőtulajdonosok?*

– Az erdőtelepítésre alkalmas területek adottak, de a kedvet a szigorú feltételek, az állami földfelvásárlás reménye és a túlzott bürokrácia elveszi. Így azután inkább illegálisan, a tulajdonosok kis területeken, elsősorban akácot telepítenek. Az erdőtelepítések mennyisé-

ge mégis fokozatosan emelkedik. Az elmúlt esztendőben például valamivel több, mint 100 hektár volt, az is azonban a tervezetnek csak 76 százaléka.

• *Sokat ballani az erdőkárokról.*

– Ez valamelyest csökkent, de a 300 hektárt meghaladó mennyiség még így is rendkívül sok. Továbbra is vezet a vadkár. Most is a szarvas a legfőbb károsító, de több lett az őz- és vaddisznó okozta kár is. A védekezés még mindig kevés, az erdőgazdálkodók nem lépnek, a vadgazdálkodók pedig vonakodnak. A megelőzésben fontos feladata van a vadászati hatóságnak is. Az egyéb erdei károk zömmel az aszálynak és a gazdálkodóknak róható fel.

• *Mennyire élnek a gazdák a faki-termelési lehetőségükkel?*

– Mind az erdőtervi lehetőséghez, mind az éves tervekhez viszonyítva elmaradás tapasztalható. Fatömegben az üzemtervi lehetőség 43 százaléka valósult meg. A kis erdőterülettel rendelkező gazdák esetében hozamszabályozásra és valós erdőgazdálkodásra nincs lehetőség. A véghasználat esetében, terü-

letben és fatömegben egyaránt lemaradás tapasztalható. Az üzemtervi lehetőségek kihasználása 40 százalék körüli. A fokozatos felújító vágások aránya viszont a korábbi egy százalékról három százalékra emelkedett, ez pedig jó jel.

• *A nevelővágások alapozzák meg a későbbi erdőket. Ellenőrzéseik során e téren mit tapasztaltak a magánerdőkben?*

– A mennyiség területben és fatömegben egyaránt csökkent a korábbiakhoz viszonyítva. A tisztításnál nagy a lemaradás, ennek oka a gazdálkodói érdektelenség. Ugyancsak lemaradás van a gyéritésben. Az összes üzemtervi előírás területi teljesítése csak 44 százalék, vagyis romlott a helyzet.

• *Gyakran ballani tőkehiányról, amikor az erdőgazdálkodás kerül szóba. Ezt hogyan látja az erdőfelügyelőség?*

– Pénz! Ez a magánerdő-gazdálkodás sarkalatos pontja és legnagyobb gondja. A finanszírozás rendszere túl bürokratikus, egyre bonyolultabb, és egyre költségesebb. Továbbra is gond,

hogy az agrártámogatási jogszabály késve jelenik meg, ráadásul több vonatkozásban is értelmezhetetlen vagy nem egyértelmű, s a különböző előírások miatt – regisztráció, igazolások stb. – még bürokratikusabb. A támogatásokat késve kapják meg a gazdálkodók. Alapvető gond a túlzott elvonás, ami a meglévő tőkehiány mellett a gazdálkodás beindulásának a legnagyobb gátja.

• *Minden bajnak a forrása tebát a pénz hiánya lenne?*

– Nagyon lényeges oka. Ám a gondoknak akad más forrása is. Jellemző a sok kis területű erdő, osztatlan közös tulajdonban, sok rész tulajdonossal. Az erdők zöme az évek során leromlott. A gazdák annyi pozitívumot látnak a saját részükről, hogy rendezetlenség esetén a hatóság sem tud igazán mit kezdeni a tulajdonosokkal. Ezért csak a pillanatnyi jövedelemszerzés esélye láttán indítják be a gazdálkodást, azt is zömmel a lehető legegyszerűbb formában, hiszen így marad a zsebükben a legnagyobb jövedelem.

Nemecz Ferenc

Száz éve született néhai Fejérdy István

Dolgozott a Miskolci Erdőgazdaságnál, a MÁLLERD-nél, az Állami Erdőrendezésnél. Az érdemeiért máig nem kelően értékelt néhai dr. Sali Emilnek, az Országos Erdészeti Főigazgatóság főigazgató-helyettesének egyik legodaadóbb munkatársa volt. Nagy szerepük volt a magyar erdők háború utáni megkímélésében. Nekik is köszönhető, hogy az oly buzgó természetvédelem ma tud mit „védeni”.

Fejérdy István példamutatóan, pontosan, nagy szakértelemmel, békésen és szorgalmasan dolgozott az erdőkért. Magyarországon a faterméstannal, erdőrendezéssel, hozamszabályozással, fafajpolitikával kapcsolatos döntések évtizedekig Fejérdy István alapadataiból indultak ki. Hivatásszeretete és nagy szaktudása mellett szavak nélkül is sugárzott róla a hit. Rendkívül szolidáris volt munkatársaival. Szeretetet keltett minden iránt, ami mellé odaállt. Jegyzett békekölcsönt, ha nagyon kellett, elnéző mosollyal aláírta ő is a különféle nemzetközi bajkeverők szabadonbocsájtását követelő íveket, ám nekünk, fiatalabb

munkatársainak, valamint odahaza, a hat gyermekének a jóságról, a tisztességről és a becsületről sugárzott minden megnyilvánulása. Fejérdy István soha nem akarta a saját illetményét, címét, beosztását, rangját megszabni. Annnyiből és úgy élt, ahogyan lehetett. Soha nem panaszkodott. Csak a szőnyegcsomózásban és a szőlőtermesztésben mutatkozó jártassága jelezte, hogy kevés szabadidejében is értékteremtéssel foglalkozik.

Részben egészségi adottságai miatt is, kénytelen volt pályájának nagy részében íróasztal mellett dolgozni. Az erdőmérnök az irodai munkát nem kedveli. Többnyire menekül az íróasztaltól. Fejérdy István jó szívvel vállalta – mások helyett is – ezt a kötelező részét a szakmának. Részt vett a lillafüredi Palota Szálló építkezéseinek bonyolításában és ellenőrzésében. Nagy érdeme van a háború utáni magyar erdőállományok számbavételében, s a mára más szakmákban is oly divatossá vált tartamosság (fenntartható fejlődés) erdészeti alkalmazásában. Tiszteletet keltő megjelenése különösen alkalmas-

sá tette szakmánk külső képviselőjére.

Erdőmérnök volt testvére, néhai F. Antal (OEF osztályvezető) és unokaöccse néhai F. László is (erdőrendező, térképész), sőt az egyik veje, s egyik távolabbi rokona is az. Mindahányan szakmánknak kiváló, díjazott, köreikben közszeretnek örvendő, szerény, s nem villogó, hanem szakmailag elismert képviselői, akik hivatásuknak mindenhol csak becsületet szereztek.

Barátai, rokonai, hat gyermeke, harminc unokája és negyvenhat dédunokája mellett, a szakma nevében szeretettel és a kapott példáért hálával emlékezzünk mi is a 100 éve született néhai Fejérdy István erdőmérnökre.

Tóth Miklós

Legeltetés és az erdő vízháztartása

A thessaloniki Aristoteles Egyetem kutatóinak vizsgálatai szerint az erdei legeltetés megtiltása a görög erdőkben a fűállomány mennyiségét hétszeresére növelte, a talaj humusztartalmát megháromszorozta és a víz talajba szívargásának gyorsaságát 20 mm/óráról 46 mm/óra-ra növelte.

Ref.: **Dr. Szodfridt István**